

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor.; pe 1/4 de an 5 cor.; pe 1 lună 2 cor.

Vrî de Duminecă pe an — 4 coroane.

Pentru România și strălătitate pe an: 40 franci.

Manuscripte nu se napofază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmoud: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., și timbru de 60 bani de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și insertiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Vecinicii „mameluci”

Despre decedatul archimilionar Wahnmann Moritz, fost deputat, se zice că a exclamat odată: „Szeretném látni azt a kormányt, a melyet én ne pártoljak.” (Ași vrea să ved guvernul pe care eu să nu-l susțin!) Era adevărat foarte bogat căpetenia Ovreilor, dar de aceea în toată viața sa a ținut cu toate guvernele. N'avea convingerți politice. Era, cu alte cuvinte, „mameluc”, zestre guvernamentală ori clientelă, cum li se zice în România. Soiul cel mai rău de oameni: lacomi și cari alcargă după interese proprii, azi se gudură, mâne injură, cum cer interesele — particulare.

Se pare că și în sinul bisericii gr. orientale române se ivesc asemenea tipuri, „mameluci”, cari înainte au aplaudat pe metropolitul Miron, ear acum laudă pe Meșianu. Dacă s'ar mărgini însă numai să laude prezentul! Dar nu, ci critică trecutul, pentru care au răspundere, căci i-au fost și lui Miron „mameluci” credincioși.

Să ilustrăm cazul.

În cea din urmă ședință a Sinodului arhidieceșan dl Ioan cav. de Pușcariu a ținut să aducă adevăratul elogiu metropolitului Meșianu.

Eată ce a zis:

„Din pertractările acestei septemăni am văzut și ne-am convins — a zis cav. Pușcariu — că munca înalt-preașfințel Voastre — deși numai de un timp foarte scurt — abia de un an, e copleșită de rezultate, ce altădată în zece de ani nu s'au putut câștiga.”

Cine nu înțelege că afirmarea din urmă este o osândire cât se poate mai aspră la adresa predecesorului actualului metropolit?

Văzusem ideea aceasta exprimată și într-o corespondență din Sibiu publicată în organul brașovean. S'o nuzim însă în Sinodul arhidieceșan, la un an și câteva luni după moartea metropolitului Miron, și încă dela un fost aderent al decedatului prelat, mărturisim, că nu ne așteptam.

Ce dovedește aceasta, în primul rând? Dovedește că atitudinea amicilor noștri grupați — până la 1895 — în jurul „Tribunei” în contra fostului metropolit, avea basă. Nu se lucra bine și nu se lucra mai ales destul sub fostul metropolit!

Dreaptă și conformă adevărului era deci și atitudinea noastră, când n'am vrut să ne asociăm celor cari după moarte l'au proclamat mare pe Miron, punându-l alături cu Șaguna. Ce ocări n'am încasat însă dela „Telegraful” și ce supărare între numeroarele rudenii ale fostului metropolit!

E rândul nostru acum să întrebăm: Ei, ce zice „Telegraful” de constatarea ce o face d. cavalier de Pușcariu? Este și el dintre oamenii „pătimași” cari n'au nimica sfânt? Ori i-a scăpat mărturisirea într'un elan de sinceritate?

Nu intenționăm să polemizăm de altfel cu organul mitropolitan. Ci punem întrebarea de a dreptul d-lui cavalier: Cum se face, că în acei „zece de ani”, în cari nu a „copleșit” nici un rezultat, n'ai ridicat nici-odată cuvântul să ia la răspundere pe metropolitul Miron, măcar că ocupai și atunci loc de frunte în Sinod? Ba din contră, ai sărit în apărarea lui, când „tribuniștii” îl atacau în față, poate mai domol de cum îl atacă acum d-ta după moarte?!...

Răspuns nu ne va da dl Pușcariu. O, cavalieri sunt mai presus de muritori, ei pot să te ignoreze când i'ai strîns cu ușa.

Nouă însă cazul ni-se pare mult mai important, decât să nu ne oprim asupra lui. Pentru-că ori cât de puțin decedatul metropolit era obișnuit să respecte opinia altora, totuși cine ar putea tăgădui, că dacă bărbați ca dl Pușcariu l'ar fi scuturat din când în când, nu era să comită atâtea lucruri pentru cari amicii noștri au dus contra lui luptă crâncenă. Și la tot cazul, dacă ceata de mameluci nu s'ar fi declarat mulțamită și de neactivitatea metropolitului Miron, era să se facă multe bune și sub el, în primul rând catedrala, pentru care amicii noștri au luptat ani de-a rândul, până ce încetul cu încetul, au fost înlocuiți în sinod cu niște caracude ca d'alde Bologna Vasile, Voilean Mateiu și alții de asemenea mărime!

Era însă mai comod și pentru cavalierul Pușcariu să facă parte nu din ceata celor cari luptă, ci din cei cărora stăpânirea bisericească le stă la dispoziție.

Resultatul? Il mărturisește acum și d-sa: o eră stearpă, în care nimic nu s'a făcut, ci eată, actualul metropolit într'un singur an e „copleșit” de rezultate cari în trecut nici în zece de ani nu s'au ivit.

Bine este așa?

Lăsăm să judece opinia publică nepărtinitoare.

Incheiăm cu o observare. Prin laudele prea multe la adresa actualului metropolit i-se face și o nedreptate decedatului Miron. Fondul pentru catedrală, de pildă, nu Meșianu l'a adunat, cum scria chiar în prim articol „România Jună” din București, ci el a fost lăsat de marele Șaguna și a crescut și sub Miron.

Ș'apoi să vedem întâiu catedrala, de care știm că actualul metropolit avea de altfel atâta zor, că însărcinase p'un inginer din părțile noastre să-i facă planul nainte chiar d'a se duce la Sibiu.

Succesele reale le vom înregistra cu plăcere și noi, cari dacă n'am fost „mameluci” nimenui, am iubit însă în totdeauna biserica română.

„resa maghiară despre alegerea dlui Mangra. Trebuia să-și spună cuvântul și Bánffy. Prin cine însă: prin rostomul „Ortodox maghiar” din Sibiu, care...”

Tot atunci, când Sinodul aradan a ales a zicând unanim pe trădătorul de patrie Mangra locuitor de episcop la Orad... etc., ear' mai la vale: „Oare sub ei lui Bánffy, atât de mult osândită, episcopul Goldiș ar fi îndrăsnit să permită se alege Mangra?...”

Se sigur că nici episcopul Goldiș nici Sinodul nu era să întrebze nici atunci generalul ca pe cine să aleagă vicar!

Cerem revisie!

Sub acest titlu ziarul „Alkotmány” în numărul de ieri scrie un remarcabil prim articol, din care reproducem următoarele:

„Széll Kálmán vorbește despre unitatea națională și despre necesitatea lucrării pecinice, pentru care are datoria să câștige puterile.

„Într'acestea certele între partide, desbinările și persecuția se țin lanț: în partidul liberal între independențiști și între miniștri, în presă și în administrație. Lupta confesională și de castă în contra partidelor și a persoanelor pretutindeni, în cotro ne întoarcem ochii.

„Dacă întrebam de cauza și de timpul, de când și pentru-ce această ruptură în națiunea noastră, nimeni nu va tăgădui, că numai de când partidul liberal a aruncat politica bisericească în viața noastră publică. Legile acelea au spart societatea și efectul lor îl simțim în măsură tot mai potențată, după-cum li-se desvoaltă consecințele.

„Cel-ce voește deci pacea, nu spună că nu-i trebuie revisie, căci tocmai prin asta zădărnicește pacea și unirea puterilor pentru alte scopuri obștești. Din contră, nu numai că pace nu va fi, dar va fi o ruinare tot mai mare a moravurilor și a instituțiilor, a societății și a statului, a publicului și a parlamentului, cu cât mai mult va dănuș starea de lucruri, care au creat-o legile politice-bisericești...”

„Politica bisericească a șters Ungaria creștină și în locul ei a introdus statul neconfesional. Scopul liberalilor uniți a fost să frângă creștinismul, și aceasta li-a succedat, dar' au mai rămas creștini. Nouii cuceritori de patrie au răpit cu ei puterea și ei dominează. A cui e azi Ungaria și cine e șeful partidului liberal?”

„Köhner Zsigmond, presidentul comunei bisericești israelite din Budapesta, în urma influenței liberalismului european și a capitalului din patrie, ia în posesiune pământul făgăduinței. E numit ministru-president al Palestinei-noue și legi aduce majoritatea parlamentară, ce însuși și-a ales-o.

„Dar' în Noua-Palestină au rămas și creștini, de ale căror principii de credință și de drept bisericesc și talmudiști trebuie să țină seamă. Statul neconfesional a introdus căsătoria civilă obligatoare, și rabinul din Oradea-mare, dar' nu numai el, ci toți rabinii, chiar și cel din Budapesta neagă împreunarea Maghiarilor-noi cu cei vechi....”

„Căci liberalismul așa este; lui îi place libertatea numai câtă vreme lui îi folosește și contrariul său îi strică. Îndată ce însă pentru el e păgubitoare, — încetează de-a mai fi liberală!”

Înțierând apoi procedarea „liberalilor” față de Ugron Gábor, — „Alkotmány” continuă:

„Și mai mulți ca o sută de deputați se bucură de favorul just sau injuste

din partea statului. Plângerea generală în țeara întreagă din cauza protecției și a corupției, a cărei pepinieră este parlamentul. Dar' în aceasta nu găsește nimic de îndreptat nici ministerul, nici majoritatea și nici azi nu pretinde nimeni, afară de partidul popular, revisuirea legii de incompatibilitate. Lor numai luptă în contra persoanei le trebuie, fiindcă vor să se scape de-un adversar puternic; curățenia morală, independența legislativă și autoritatea parlamentului — e lucru secundar. Căci cum ar și pute exista sistemul-Tisza — fără corupție?...”

Mărturisirea d-lui Gall.

„Telegraful Român” de ieri publică următoarea declarație a d-lui magnat Josif Gall:

„Înaltpreașfinția Sa Păr. episcop Goldiș a zis în una din ședințele ultime a sinodului aradan, că în urma pășirii sale afacerea rehabilitării profesorului Mangra ajunsese să se resoalve și să fie în expediție; au intervenit însă fii distinși, persoane sus puse de ai bisericii noastre și au ridicat pedeci, intrigând în contra sa.

„Deoarece-ce după „Trib. Poporului” eu ași fi învinuit cu aceasta, declar următoarele:

„Parintele episcop a fost rău informat și nu stă, că cauza lui Mangra ar fi fost resolvită și ajunsă în espedi înainte de ținerea sinodului, ba nu e resolvită nici până în zilele aceste. Binevoacă Parintele Episcop a întreba deadreptul pre domnul ministru de culte însuși, cum l'am întrebat și eu, și se va convinge, că a fost în rătăcire; nu a putut dară împedeca nime nici espedarea rezoluțiunii cu seau fără intrigă. Nu stă mai încolo că ași fi intrigat în contra Păr. Episcop; lupt de mult deja pre terenul vieței publice, totdeauna cu rîzîr deschis, nu cred să se atle cineva, care să-mi poată dovedi că ași fi încercat pe calea intrigilor a-mi ajunge scopurile, nici nu am fost acusat cu intrige până la „Trib. Poporului”.

„Stă însă că nu am fost pe lângă înaintarea părintelui protosincol Mangra de vicariu la Oradea-mare cu preterarea părintelui archimandrit Hamsea, pe care îl țin de mai mult timp pentru acel post și cel dintăiu după rang și ancienitate; de aceea am și stăruit pe cale dreaptă până la ultimul moment, pentru îmbinarea întării părintelui protosincol Mangra la alt post cu aceea a părintelui archimandrit Hamsea la postul de vicariu. Aceasta însă nu e păcat de moarte decât în ochii oamenilor celui dintăiu.

Cu toată stima fiind

Budapesta, în 8/v. 1900.

Dr. Josif Gall.

Că a fost rău ori bine informat P. S. Sa Episcopul Goldiș, nu e lucru de căpetenie în afacerea ce ni-a preocupat. Cert e — o mărturisește însuși — că dl Gall umblă să se informeze, prin ministru, și desigur și să informeze. Ear cum va fi informat în cazul dlui Mangra, se poate judeca clar mai ales din declarația sa de mai sus.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piața se scotese în coroane și după 50 chilogramme, ear' nu ca și până acum, după maza metrică (100 chilogramme).

Prețurile dela 5 Maiu n. In Arad:

Grâul cel mai bun . . .	cor. 7.30—7.40.
Cucurus	5.10—5.20.
Săcară	5.70—5.80.
Orz	5.20—5.30.
Ovăș	4.40—5.—

Cursul pieții din Arad.

Hârtie-monetă română	Camp. n. 9-48	vând	9.52
Lire turcești			
Imperiali (15 R. aur)	18.90		119.—
Ruble rusești 100 k	126.—		12.—
Galbeni	5.58		5.68
Napoleon-d'or	9.48		9.55
100 Marce germane	58.50		58.95
Livre sterling	11.90		12.50

S p i r t :

25 Aprilie

Spirt rafinat; cu toptanu	115.—
" " cu micu	118.—
" brut cu toptanu	118.—
" " cu mic	116.—

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:	
bătrâni 330—400 kg.	52—54. cr. p. kg.
tineri 320—390 "	55—56. " " "
" 250—320 "	54—55. " " "
" până 250 "	54—56. " " "
mijlocie 240—280 "	" " "

Din „Noua Revistă Romă“, a cărei prospect și apel l'amlat, după-cum am înregistrat deja șsumarul celor două numere dinté, a apărut numărul 4, cu următoru cu prins bogat:

Cronica politică: Stavri PredescuPartidele noastre politice. — Sp. H-re St. Hepites, E. A. Pangrați, D. Emmanu N. Coculescu, C. Miclescu, D. Mirescu, Lăungetianu, G. Tzitzeica, M. Ianculescu Proiect de lege pentru introducerea căliarului apusean drept călindar al statul în viața civilă. (Memoriu justificativ) — **Etnografie:** Gustav Weigand: Român din Sârbia și din Bulgaria-apuseană. — **Literatură:** G. Coșbuc, Elementele literatur populare. — D. Teleor: Anton Pr (suiță). — **Pedagogie:** N. Vaschide: Introducea la studiul aplicațiunilor pedagogice ale cercetărilor psihologiei experimentale. — **Știința literară și științifică:** Ioan Slavici: atra din Slatina. — Ateneul din Bacău. — „Călindarul Poporului“. — Imaginația și elurile ei la copil (conferență ținută la șșala normală de instituteore din Iași).

Suplimentul I: Din Bucovina. — Suplinitorii și legea învățământului secundar, de N. Em. Teohari, directorul gimnasului părăsăit. — Panait Zosin: Dulce și saare, poesii. — N. Vaschide și Van Melle: O nouă ipotesă asupra naturii condițiunilor fizice ale odoratului. — Notițe bibliografice.

Suplimentul II: Ca la noi la nimeni... „De Sfântul Ilie“, de Victor Bogdănescu. — Iubire (poesie), de Ioan Petrovici — În închisoare, de Iancu Horia. — Scrisoare (poesie), de Nirvan. — Călătoria dn nuntă, de Sprin S. Hasnaș. — Tristețe, Lebăda (poesii), de D. Karr. — Discursul unui ambasador chinez. — Ateneul romău.

Tragerea clasei I. în 17 și 18 Maiu a. c. deja

LOSURILE ORIGINALE
CĂRI SE VÂND DE MINE

de la Loteria de Clase Reg. Ung. privil.

Sunt provăzute cu imprimarea firmei
Cassa de schimb a băncei comerciale ungurești.

(Capital social 30 milioane coroane, fond de rezervă 25 milioane coroane).
și în același timp cu stampiglia mea, prin ceea-ce oferă cea mai mare siguranță posibilă la escontentare coulantă.

Losurile estradate de institutul susnumit au dovedit până acuma totdeauna

Cele mai multe câștiguri.

În 6 clase consecutive a loteriei următoare, din 100.000 losuri se trag și solvesc în numerar 50.000 adecă pe jumătate, cu 13 milioane și 160.000 coroane. — Câștigul principal în cazul cel mai norocos e de

un milion coroane

Prețurile losurilor originale
Clasa I sunt:

Los întreg . . . 12 coroane || 1/4 los. 3 coroane
" 1/2 6 " || 1/8 " 1 1/2 "

Liste de tragere și prospectele de joc le expediez prompt.
Rog a fi onorat cât mai îngrabă cu oferte!

442 2—2

Sándor Lészai
tutungerie în Arad.

A apărut

și să află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“
următoarele opuri:

- 1.) „Calendarul nostru“ — pe 1900. prețul — — — — — cor. —.60 fil.
- 2.) „Amicu Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul — — — — — „ 1.— „
- 3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, prețul — — — — — „ 2.— „
- 4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, prețul — — — — — „ —80 „
- 5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Pacățianu, prețul — — — — — „ 2.— „
- 6.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățianu —prețul — — — — — „ 4.— „
- 7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culesse din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. Prețul. — — — — — „ 2.50 „
- 8.) „Rășboiul pentru neatărare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Rășboiului „ 1.20 „
Prețul „Coroanei“ „ 1.60 „
- 9.) „Din vremuri apuse“ — de Judita Secula născ. Truția — prețul — — — — — „ 1.— „
- 10.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, prețul — — — — — „ 1.— „
- 11.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. Prețul: — — — — — „ 3.60 „
- 12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. Preț: — — — — — „ 1.60 „
- 13.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț. Preț. — — — — — „ 5.— „
- 14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, preț — — — — — „ 1.50 „
- 15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilchelm Niemandz prețul — „ 1.20 „
- 16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Aceasta liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspunză corul în Dumineci și sârbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase pricesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.

La comande șș se mai adauge de fiecare op 10 fleri spese postale.